

RODOLJUB.

Glasiló „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ in naročnikom „Slovenskega Naroda“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvo-stopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Národní Tiskarní“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“ ali pa odboru „Slovenskega društva“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

12. števil.

V Ljubljani, dne 18. junija 1892.

II. leto.

Na dan s slovenskimi napisi!

Že večkrat poudarjal in dokazoval je „Rodoljub“, da smo Slovenci povsod in vselej premehki in prepustljivi in da se le preradi klanjamo vsakemu tujemu uplivu. Odtod tudi prevzetnost in gospodarstvaželjnost tujcev v naši slovenski domovini. Od cesarskih, deželnih in zasebnih uradov zahtevamo jezikovne ravnopravnosti, zahtevamo, da se čisla in spoštuje naš jezik, v lastni hiši pa sami nemškutarimo. To je skeleča rana na našem narodnem telesu in tako rano treba brezozirno odkriti.

V prvi vrsti mislimo danes na naš sicer vsega spoštovanja vredni trgovski in obrtnijski stan. Kdor je le količkaj potoval križem slovenske domovine, ta nam bo pritrdiril, da naši trgovci nehoté in nevedoma dostikrat zanemarjajo svojo najskromnejšo narodno dolžnost. A tudi z obrtniki v premnogih krajih ni dosti boljše. Prídi kamorkoli v slovensko mesto ali trg, kjer o Nemcih ni ne duha ne sluha, povsod blišče ti nasproti nemški ali pa vsaj v prvi vrsti nemški napisi. Koliko je po de-

želi „Gemischtwaarenhandlung“, „Gasthaus-ov“, „Tischlermeistrov“, „Schuhmacherjev“ in „Schneiderjev“, ki celo leto ne skupijo nemškega groša. Ali ni to smešno in sramotno? Največja sramota pa je, da prav središče Slovenije, naša bela Ljubljana, daje v tem pogledu najslabši izgled. Na prste obeh rok bi prav lahko prešteli tiste naše trgovce in obrtnike, ki so prepustili pri svojih napisih slovenščini ono odlično mesto, katero jej gre. O tem se vsakdo in vsak dan lahko prepriča. Potem pa zahtevamo, da naj bi tujci, prihajajoči v nas, pripoznali našo domovino za slovensko deželo! Tujci pa se nam, vidič toliko nemških napisov, le smejejo, češ, saj je v Slovencih ravno tako, kakor v Gradci ali pa na Dunaji, saj Slovenci sami ne spoštujejo svojega jezika. — V tem oziru so naši ljubeznivi sosede na severu in jugu vse drugačni ljudje. V Trstu, kjer živi na tisoče Slovencev, ometavajo z blatom vsak slovenski napis in v Celovci so se mestni očetje z vsemi štirimi branili slovenskega napisa naše družbe sv. Mo-

LISTEK.

Pavlek.

Opisal ga Vam bom takega, kakeršen je bil. Priprost prosjak je bil, stari slabotni Pavlek. Z raztrgano kamizolo okoli suhih ramen lazil je po vasi bosopet ter hvaležno vsprejel vsak še tako neznatni dar. Nadležen ni bil nikomur. Po leti počival je v stelji, po zimi pa je prosjačil pri vaških hlapcih, da so ga spuščali v topli hlev. Srednja, bolj šibka postava bila je lahno sklonjena, nagubani obraz napravljaljal je prijeten utis. Pavlek ni bil navaden berač. Razumel se je nekoliko tudi na gosli in ker imajo veseljake povsod radi, godel je na vsakem ženitovanji v naši okolici. Radi so ga imeli, prisluzil in priprosjačil si je pa tudi toliko, da se je zamogel borno preživiti. Spoznal sem ga na neki gostiji. Godel je, da mu je skoro nedostajalo sape in pravil je tako smešne,

da se mu je celo gospod župnik smejal. Priljubil se mi je ta dobrovoljni prosjak; dajal sem mu vedno tabaka, on pa mi je za to pravil dogodbe o Francozih. Časih izginil je več dnij in nihče ni dobro vedel kam. Pravili so, da se mu v takih dneh blede in da se potiha ob razvalinah bližnjega gradu.

Bilo je tako nekako sredi poletja, ko sem se nekega dne vračal s planin. Pot vodila me je mimo razpadlega gradu. Solnce se je poslavljaló od zemije, izza snežnikov pa je priveslal blede mesec.

Nekako skrivnostno je bilo pri razvalinah. Sveta tišina vladala je ob razrušenem zidovji, obsenčenem od stoletnih smerek, ki stolujejo po strmih skalah, ob katerih vzhodni bujno poganja osat. Rušeče se kamenje se skoro poizgubi med bohotno travo. Ustavil sem se. Oko moje ni zazrlo temne postave, sloneče ob dolenjem konci razvalin. Šum me je opozoril, da sem se ozrl tja. Čudno me je spreletelo po udih. Neznani človek ležal je v rosní

horja, rekoč, da bi takšen napis kvaril nemški značaj mesta. Prav tako godi se slovenščini tudi po štajerskih mestih, kjer žive Slovenci. Slovenski zna Nemeč in Lah le tedaj, kadar mu šteje Slovenec denar.

Nauk iz teh razmer je jasen. Ako hočemo, da nas bodo spoštovali tujci, moramo jim najprej dokazati, da spoštujemo tudi sami sebe. Dajmo častno mesto svojemu jeziku najprej sami in potem bomo lahko odločno zahtevali, da se da tako mesto naščini tudi pri uradih in uradnih napisih. Le kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti — ta zlati izrek velja tudi tu. Zategadelj sklicujemo se danes na rodoljubje naših trgovcev in

obrnikov — proseč in pa svareč! Nič naj se ne izgovarjajo, da bi bil zgolj slovenski napis na kvar njihovi kupčiji. To je prazna slama, kar dokazujejo najbolje oni vrli narodnjaki, ki so v svesti svoje dolžnosti že dali narodu kar je narodovega. Ako pa dobra beseda ne bo pomagala, tedaj bomo pač prisiljeni s prstom pokazati na trgovce in obrtnike, ki so narodni le z jezikom, z dejanjem pa ne. In to jim bo izvestno več škodilo! Tu gre za čast naroda, v to svrhu pa ne smejo veljati malenkostni oziri. Zategadelj prosimo vse somišljenike in prijatelje, da nam pomagajo pri tem rodoljubnem delu. Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača!

Politični pregled.

Državni zbor zboruje sedaj le po dvakrat na teden in sicer zato, ker ima odsek za regulacijo valute skoro vsak dan svojo sejo. V tem odseku je veliko nasprotstev, a največ ovire delajo prav prijatelji regulaciji, menda zato, ker žele zase raznih dobrot, političnih in gospodarskih. Mej prvimi teh junakov so nemški liberalci; ti so sicer v zmislu svojih volilcev večinoma uneti prijatelji premembe našega denarstva, a vendar delajo toliko sitnostij, in to prav nepotrebnih, da je finančni minister stavil kabinetno vprašanje to se pravi: da odstopi in popusti vse, če odsek ne vsprejme njegovih predlog. Navzlic tem homatijam pa je skoro gotovo, da bodo vladne predloge obveljale brez premembe. — Kar se je po binkoštnih praznikih sešel državni zbor, posvetuje se še vedno o ureditvi stavbenih obrtov. Vlada predložila je načrt zakona, s katerim se določa, da smejo biti stavbeni mojstri samo tisti obrtniki, ki znajo kaj več kakor apno kuhati in hlode otesavati. Do sedaj bil je vsak priprosti zidar ali tesar tudi stavbeni mojster in zidal hiše, kakor se mu je zdelo, če so pa bile za kaj ali za

nič, to ga ni skrbelo. Prav zato pa je posebno v manjših krajih po deželi toliko nezdravih, slabo zidanih hiš, ki so bolj podobne hlevu kakor človeškemu prebivališču. — Nemški „šulverajn“ je družba, ki ima hudobni namen potujčevati slovenske otroke. V to svrhu ustanavlja v raznih krajih nemške šole, v katere lovi slovenske otroke. Da se otrok v takšni šoli ne more nič kaj prida naučiti, to uvidi vsak pameten človek; kako se bo otrok učil, če učnega jezika ne zna. Ves odpor proti delovanju tega društva je bil doslej brezuspešen, zakaj vlada je to delovanje močno podpirala, če je pa kdo tožil, da lovi to društvo slovenske otroke, kričali so vsi, vladni novinarji in šulverajnovci: Ni res! V društveno šolo hodijo samo nemški otroci — in vsi so molčali. Pred kratkim prišel je dr. Bauer, škof v Brnu na Moravi, v dve slovenski mesti, v Ivančiče in v Moravski Krumlov ter obiskal ondodni šulveranjski šoli. In kaj je videl? Da je bila večina otrok slovenske narodnosti, in da se ti otroci v nemški šoli po večletnem obiskovanju niso ničesar naučili, niti moliti ne! Kaj čuda, če je to ujezilo škofa

travi ter globoko vzdihoval. Ohrabil sem se in pristopil bliže. Bil je — Pavlek. Tudi on se je nekoliko prestrašil, a samo za trenotek. Potem pa so mu vzplamtele jezno oči in divje je vzkliknil, držeč težak kamen v bolestno skrčeni roki: „Ti — ti si, niti tu mi ne daš miru!“ Zopet se je zagrohotal, kamen pa je vrgel po strmem rebbru. Tesno mi je bilo. „Pavlek“, poklical sem ga nekoliko boječe. Potegnil si je s tresočo roko preko nagubanega čela. „Vi — vi ste“ šepetali sta mu ustni. „Vedno menim, da me zalezuje, nikjer nimam miru pred njim in pred — njo, pred njo!“ Zopet je stiskal krčevito pesti. Ko se je umiril, pristavil je skoro dobrovoljno: „Kadar me privede pot mimo tega groba moje sreče, tedaj se ne morem iznebiti teh spominov in peče me strašno tu notri v prsih. Sam ne vem, kaj me vleče sèm gori: spomini ali — vest.“ Sel sem na kamen, ki je bil z mahom obrasel. V daljavi oglašale so se nočne tice. Da ima ta, časih tako veseli stavec, tako burno preteklost!

„Pavlek“, dejal sem mu prijazno, „sedite sem poleg mene in olajšajte si srce.“ Sel je. „Gospod“, odgovoril je, „ne bom Vam pravil vsega svojega življenja; prežalostno je. Povedal Vam bodem samo to, kar mi je potisnilo v roke — beraško palico.“

„Premožnega kmeta sem sin. V mladosti živel sem tako, kakor živi sploh vsak kmetski otrok. V dvajsetem letu dōbe svoje sem bil, ko mi je pričel slabeti oče. Prva zima ga je pobrala. Matere svoje nisem poznal. Prevzel sem gospodarstvo. Sosed imel je hčer, lepo kakor one gorske cvetke. Unela mi je srce. Spomladi bi jo imel privedi na svoj dom. Kako mi je bilo srce, ko sem ji gledal v modre oči. Tudi ona me je rada imela. Ko sva sedela zvečer pod duhtečo lipo, pravila sva si, kako bodeva srečna in kako nama bode radostno teklo novo življenje. Nakrat so me poklicali v vojake. Tažko mi je bilo slovo od nje, ki mi je bila vse. A biti je moralo! — Prišel sem zopet domov in prvi pot bil je — k

Baura in povedal je tem nemškim kulturonošem resnico v brk. Zaradi tega nastal je grozen krik in vik v vsem nemškem taboru, kajti da je škof pred vsem svetom ožigosal delovanje tega društva, to jih je prešinilo s strahom, da bi mogla vlada ovirati nadalnje tako počenjanje. A kmalu so se prepričali, da vlada navzlic temu ne misli ničesar storiti, in kako tudi, saj ji je celo všeč, če se slovanski narodi ponemčijo. — **Hrvatski sabor** je sklican na dan 12. avgusta. Razen drugih važnih stvari prišlo bode v razpravo tudi državnopravno razmerje med Reko, Hrvatsko in Madjarsko, a ker imajo Madjaroni ogromno večino v dež. zboru, je skoro gotovo, da bodo rešili to reč tako, kakor žele Madjari, torej na škodo svoje lastne domovine. — Na **Ogerskem** slavili so te dni petindvajsetletnico, odkar je bil cesar Frane Jožef I. kronan za kralja ogerskega, odkar je Madjarska neodvisna in samosvoja. V proslavo tega dne, ki nas živo spominja, da so si Madjari priborili svojo samostalnost s tem, da so se očitno uprli in izdali Avstrijo, prirejali so po vsi Ogerski velikanske slavnosti. Sam cesar prišel je ob tej priliki v Budimpešto. A tudi pri teh slavnostih niso mogli Madjari prikriti in zatajiti svoje zanikarnosti. V nekaterih krajih razobešene so bile črno-rumene, torej cesarske zastave, Madjarski rodoljubi so jih pa potrgali in po blatu teptali. — Na **Nemškem** in sicer v pomorskem mestu Kielu bile so te dni velike vojaške parade; tam sta se namreč sešla ruski car in nemški cesar. Na Nemškem so upali, da bode ta obisk ruskega carja ugodno uplival na rusko-nemške razmere, pa ta nada je splavala po vodi. Ruski car držal se je zelo hladno, in Nemci so se znova

prepričali, da tega najmočnejšega in slovanskega vladarja ne bodo zvalili na led. — Prav tiste dni, ko sta bila ruski car in nemški cesar v Kielu, prav tedaj vršile so se tudi na **Francoskem** in sicer v mestu Nancyju velike slavnosti dijakov in telovadcev, katerih se je udeležil tudi predsednik francoski republiki Carnot in pa bratranec ruskega carja, veliki knez Konstantin. Prihod velikega kneza Konstantina vzbudil je splošno navdušenje, kajti vsakdor je spoznal, da je ruski car poslal svojega bratranca zato v Nancy, da tako z nova potrdi pred vsem svetom rusko-francosko zvezo. Iz Avstrije prišli so na te slavnosti češki Sokoli in bili vsprejeti sijajno na veliko jezo avstrijskih Nemcev in nemškutarjev. Tudi dunajski slovenski velikošolci pozdravili so brzojavno zborovalce v Nancyju. — Na **Italijanskem** dovolila je zbornica novi vladi proračun za dobo šestih mesecev. Vlada bo v kratkem razpustila zbornico in razpisala nove volitve, ker s sedanjo zbornico ni moči vladati. — **Črnogorski katoliki** prosili so bili, da smejo opravljati katoliško bogoslužje v srbskem jeziku in papež jim je to dovolil. Te dni so izgotovili v Rimu nove mašne bukve. Zakaj pa se drugod ne odpravi nerazumljivo latinščino? — Na **Srbskem** bila je ta teden majhna ministerska kriza, a rešili so vso stvar ne da bi bil kdo odstopil. — V Sofiji na **Bolgarskem** se bo v kratkem vršila kazenska obravnava proti nekaterim nezadovoljnejšem, ki so krivi umora ministra Belčeva. — V **Zedinjenih državah severoameriških** volili bodo novega predsednika. Kandidatov za to mesto se je oglasilo mnogo, kdo pa bode pri volitvah zmagal, tega ni moči povedati.

Dopisi.

Iz Št. Jerneja 10. junija. [Izv. dop.] (Podpiratelj konjereje.) Dolenjci pečajo se poleg poljedelstva sosebno z živinorejo. V Kostanjeviškem sodnem

okraji je občina Št. Jernej, katera se sme v tem oziru ponašati z marljivo konjerejo. Dokaz temu je, da šteje naša občina nad 800 konj, večinoma prav lepega ple-

njej. Nekako blede je bila, roka, ki mi jo je podala v pozdrav, tresla se ji je. V krasnih očeh svetila se ji je solzica. Nič več ni bila z menoj tako prijazna, kakor prej. „Franica“, dejal sem ji nekega večera, „kaj ti je, da si se tako spremenila? Lice ti blede, in tudi jaz postal sem ti nadležen.“ Ovila mi je nežne roke okolu vratu in plakala, da se mi je topilo srce.“

„Čez mesec dnij odpotoval je nagloma ta graščak, zadnji posestnik tega gradu. Ko bi jaz tedaj vedel to, kar sem zvedel pozneje. — Strto srce moje neveste nesel je s sabo v tujino. V moji nenavzočnosti prilizoval se je Franici, obetal ji zlate gradove in neiskušeno dekle pozabila je neznanega Pavleka, verjelo in zaupalo je imenitnemu gospodu vse. Vse! To je popolnoma vsakdanja reč, meni pa je vendar uničila srečo življenja. Moj Bog, kaj sem pretrpel tedaj! Pretekkel je zopet mesec in Franica moja preselila se je nad zvezde v srečno — večnost. Srce hotelo mi je počiti, ko sem stal pri odprti

jami, kamor so položili drago truplo. Vse nade moje zagreblji so ž njo.“

„Po noči pa se je zasvetilo nad smerečnimi vrhovi ob grajskem ozidju. Grad je gorel. Zažgal sem ga jaz in vse je pogorelo. Gledaje ta plamen, ki je razsvetljeval temno okolico, ukal sem na glas, kakor zblaznel. Požigaleca niso dobili. Njej odpustil sem pregreho, sklenil sem trdno, da pozabim, kar je bilo, toda srce imel sem premehko. Usoda me je upognila, prodal sem vse ter šel po svetu iskat — njega. Udal sem se pijači. V njej sem si hotel utopiti spominé na srečnejše dnij. Zapravil sem vse, a njega nisem dobil. Vrnil sem se v domačo vas z beraško palico v roki. Niso me spoznali. Samo župniku sem se razkril. Zvedel sem, da je ropar moje sreče v sosednem mestu in da prihaja večkrat gledat razvaline svojega bogastva, uničenega po meni. Nékoč sva se srečala na oni brvi, vodeči čez prepad. Nemo sva se spogledala, jeza vzklopela je v meni in sunil sem ga — v

mena. Da pa v nas konjereja tako lepo napreduje, gre zasluga v prvi vrsti gospodu Janezu Wildu, c. kr. podpolkovniku in poveljniku žrebčarskega depôta v Gradcu, v katerega področje spada tudi Kranjska. Gospod polkovnik prišel je pred 18 leti kot nadporočnik in poveljnik žrebčarske postaje na Selo pri Ljubljani. Strokovnjak prve vrste, spoznal je kmalu, da se posebno na Dolenjskem lahko s konjerejo veliko doseže. Za vse Dolenjsko določenih je bilo preje 6 plemenskih žrebcev, a po neumornem prizadevanji imenovanega gospoda narastlo je število plemenskih žrebcev na 30. Samo v Št. Jerneji stoji 6 najlepših živali, plemena, ki našim krajevnim razmeram zelo ugaja. Ker si je gosp. polkovnik Janez Wild za povzdigo naše konjereje toliko zaslug stekel, imenovala ga je Št. Jernejska občina v izredni seji dne 29. maja t. l. povodom njegovega imenovanja podpolkovnikom za častnega občana. Hvaležnim srcem

čestitamo blagorodnemu gospodu na imenovanji podpolkovnikom z iskreno željo, naj bi še nadalje nam bil tako naklonjen, ko do sedaj ter mu zakličemo srčni: „Na mnoga leta!“

Iz Godoviča 13. junija. [Izv. dop.] (Popravek.) Glede dopisa iz Godoviča v št. 9 „Rodoljuba“ z dne 29. aprila piše nam g. župan Jožef Gruden: Ni res, da bi pili vsi, kar jih je bilo v hiši. — Ni res, da bi nazadnje zahtevali, da naj pogorelka plača to, kar so drugi popili. — Ni res, da bi jaz o priliki zadnje občinske volitve osebno prosjačil okoli volilcev, naj dajo meni glas.

O pomba: Zakon nas sili, da vzprejmemo ta popravek, naglašamo pa, da so naši poročevalci tako zanesljivi, da ne moremo verjeti g. županu Grudnu nobene besede njegovega popravka, ampak še vedno trdimo, da je vse to do pičice resnično, kar smo pisali.

Slovenske in slovanske vesti.

(Cesar na Kranjskem.) V vojaških krogih se govori, da pride Nj. Velečastvo presvetli cesar letos, meseca avgusta, na Kranjsko in sicer v Postojino, kjer se bodo vršile velike vojaške vaje.

(Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.) Dne 9. junija vršil se je v Ljubljani občni zbor c. kr. kmetijske družbe. Predsednik gospod ces. svetnik Mur nik pozdravil je zborovalce, ki so s svojim prihodom pokazali, da se živo zanimajo za povzdigo zemljedelstva. Predsednik se je zahvalil tudi za podpore, katere sta dala država in dežela. Za povzdigo živinoreje storilo se je marsikaj, tudi ribarski oddelek začel je delovati prav dobro in isto tako konjerejski odsek. Zaradi osuševanja barja pa še vedno ni moči nič gotovega povedati. Družba sama napreduje jako lepo, l. 1889. imela je 1205 udov, letos jih pa ima 2400, denarnega prometa pa 108.000 gld. — Tajnik g. Gustav P i r c o menil je tistih članov, ki

so tekom upravnega leta umrli in poročal na to na drobno o društvenega odbora delovanji v preteklem letu. Družba je imela 49 podružnic, a v proslavo 125letnega obstanka svojega priredila bode l. 1894. v Ljubljani dež. razstavo. O zavodih in o družbinah podjetjih izrekel se je poročevalec jako ugodno, zlasti o podkovski šoli, v kateri je tudi več slovenskih učencev iz sosednih slovenskih dežel, o drevesnici in o ribniku v Studencu. Družbino glasilo „Kmetovalec“ tiskalo se je v 3000 iztisih, ker so nanj naročeni tudi nekateri nedruštveniki. — Obširno in skrbno sestavljeno poročilo tajnikovo vzelo se je z odobravanjem na znanje, isto tako tudi poročilo blagajnikovo, iz katerega je razvidno, da je imela družba l. 1891. dohodkov 54.183 gld. 67 kr., troškov pa 52.214 gld. 38 kr., v blagajnici pa je koncem leta ostalo 1969 gld. 29 kr. Družba imela je koncem leta lastnega premoženja 37.942 gld. 68 kr. — Na to vršile so se volitve v odbor. Predsed-

brezno. Maščeval sem sebe, osvetil njo, vem pa, da nisem prav ravnal, kajti uničil sem človeško življenje. Peškoče vesti ne bom nikdar umiril!“

„Zaprli so me. Prestal sem zaslužno kazen ter postal zopet vaški prosjak. — Vi gospod, poznate me samo kot veseljaka in temu se sedaj gotovo čudite. Storil sem obljubo, da ne bodem nikdar tožil ljudem; čemu pač, ne umeli bi me, nihče ne vé kdo sem in kaj sem bil nekdat. Vam povedal sem to žalno dogodbo le radi tega, ker vam zaupam in vem, da imate radi ubogega Pavleka. Kadar sem sam, tedaj še le se mi vzbude spomini.“

Zavzet sem čul to povest uničenih upov. „Vidite“, pristavil mi je še ter si otrnil solzò, ki mu je porosila trudno okò, „imel sem res rad to Franico, a Bog ni hotel, da bi bila združena. Pogledite oni svetli križ pri farni cerkvi, ki tako ljubo seva v mesečni luči;

njen grob je to in njenega otroka — njegovega otroka! Upognjena mi je že postava, pobeljeni so lasje, misli nanjo pa so še isto tako mlade, kakor tedaj, ko sem jo prvokrat objel, ko je bil tudi ubogi Pavlek srečen! Proč je vse! A Bog me neče vzeti k sebi in me neče!“ Umolknil je ter nemo zrl pred se. Hipoma pa je planil po konci in zginil v nočni temini.

Minilo je leto, predno sem zopet videl rodno vas. Sestra moja praznovala je svojo poroko. Vsa vas se je radovala. Županov sin se je ž njo poročil in bilo je gostovanje, kakeršnega ne pomni revno naše gorsko selo. Okolica govorila je leto dnij o vincu, potočenem na ta dan. Napivalo se je mladi nevesti in srečnemu ženinu, pesmi so donele, godci so godli vesele poskočnice in Pavlek je bil po stari navadi — veseljak. Pil ni dosti. Nezmernosti se je odvadil. Kadar je imel vinca dovolj za potrebo, postavil je kozarec proč in nikdo ga ni mogel

nikom je bil zopet izvoljen g. Ivan M u r n i k, odborniki pa so gospodje: baron Henrik L a z z a r i n i, Artur F o l a k o v s k y, Fran P o v š e in Vinko O g o r e l e c; za častna člana pa sta bila voljena baron Evgen S c h l o s s e r, referent v kmetijskem ministerstvu na Dunaji in Fran W i l d, podpolkovnik in poveljnik žrebčarskega oddelka v Gradci. Na to se je obravnavalo o raznih predlogih podružnic in posamnih članov, konečno pa se je izrekla predsedniku in tajniku, kakor sploh vsemu odboru zahvala in priznanje na izvrstnem delovanju. S tem je bil občni zbor končan.

(Narodni dom v Ljubljani.) Dne 2. t. m. vršil se je v Ljubljani društva „Narodni dom“ občni zbor, na katerem se je ukrenilo sezidati za Ljubljano, zlasti pa za društva prepotrebni „Narodni dom“ blizu gledališča in z zgradbo pričeti še letos.

(Važno imenovanje.) Dvorni svetnik pri najvišjem sodišči na Dunaji gosp. Filip A b r a m imenovan je ministerskim svetnikom v pravosodnem ministerstvu. To imenovanje bi utegnilo postati za nas Slovence koristno, zakaj g. Abram je rojen Slovenec in se je dosedaj vedno kazal pravičnega zakonito utemeljenim našim tirjatvam o ravnopravnosti pri sodiščih. Novi ministerski svetnik imel bode pravosodnemu ministru svetovati o osebnih rečeh pri sodiščih, to je, imel mu bode poročati o posamnih uradnikih in njih zmožnostih za službovanje na Slovenskem. Do sedaj bili smo v tem oziru zelo na slabem, ker je dosihdob minister imenoval vse sodne uradnike na Slovenskem po nasvetu višjesodnega predsednika Graškega, ki je zagrizen nasprotnik slovenskemu uradovanju in je deloval na to, da so bili med nami nastavljeni skoro samo nemškutarski uradniki. V tem oziru, kakor rečeno, mogel bi novi ministerski svetnik marsikaj storiti, če se bo hotel minister ozirati na njegove svete ter Slovincem meriti s tisto mero, kakor drugim narodom. O tem nas bo poučila prihodnjost. Nemce in njih nemškutarske prilepke je to imenovanje hudo spekle in zagнали so vsled tega grozen hrup, ki pa ni nikogar prestrašil. Mi ne tirjamo družega nič, kakor svoje pravice,

določene v postavi. Nemci bi pa radi gospodarili med nami in naš jezik potiskali v kot. Zase in za svoje otroke bi radi imeli vse dobre službe, mi naj jim pa bomo pokorni hlapeci. To je uzrok, da tudi zdaj kriče, ker je imenovan g. Abram, pravičen mož, za ministerskega svetnika. Odkrito povemo, da nas to imenovanje veseli, čeprav še ne vemo povedati, ali bode naši narodni reči kaj koristilo ali nič. Nemci in nemškutarji naj se pa derejo kakor hočejo, nas to prav nič ne moti, mi že vemo, po kateri poti nam je hoditi, da bomo prišli do svojih pravic, prišli pa bomo gotovo do njih, če je to našim nasprotnikom všeč ali ne.

(„Zaveza slovenskih učiteljskih društev“) imela je svoj letni občni zbor o binkoštnih praznikih v Kranji. Shoda se je udeležilo nad 50 odposlancev iz vseh krajev slovenske domovine. Občinski odbor kranjski, narodna društva in sploh vse zavedno meščanstvo vsprejelo je zborovalce jako prijazno in ljubeznivo, tako da bode ta shod ostal vsem udeležnikom prijeten spomin.

(Toča.) Dne 31. maja ob 2. uri popoldne padala je v več dolenskih okrajih toča, velika kakor golobja jajca. Zlasti so poškodovane vasi Vinica, Podklanec, Sečje Selo, Ogulin, Drenovec in Zilje. Še hujše je bilo onstran Kolpe. Drž. poslanec V. P f e i f e r stavil je v drž. zboru nastopni nujni predlog: „Visoka zbornica naj sklene: C. kr. vlada se pozivlje, da prej ko mogoče poizve, koliko škode je toča dne 30. in 31. maja naredila v dotičnih občinah črnomaljskega, krškega in novomeškega političnega okraja ter na podlagi poizvedeb pomoči potrebnim občinam nakloni podpore iz državnega zaklada.“

(Občinske volitve v Novem mestu) vršile se bodo ta mesec in sicer voli tretji razred v sredo dne 22. t. m., drugi razred v četrtek dne 23. t. m. dopoldne in prvi razred taisti dan popoldne. Narodnjaki, pridite gotovo vsi na volišče in glasujte za narodne može!

(Podružnica živinozdravnikov na Kranjskem.) Kranjski živinozdravniki, katerih je šestnajst, so dne 11. t. m. osnovali podružnico občnega avstrijskega društva živinozdravnikov s sedežem v Ljubljani.

pregovoriti, da bi zopet prijel zanj. Burke pa je še bril, burke!

Pozno v noč se pa je venderle udal. Pil ga je, da se mu je vse čudilo. Ali se mu je vzbudila nekdanja strast? Pristopil sem k njemu ter ga svaril. Vinjen je že bil, pogledal me ni več z bistrim očesom, samo s kozarcem je zamahnil in zakrožil narodno pesem:

„Sedaj ga pa pijmo
En glažek al' dva.
V imenu Očeta,
Sinu, svet'ga Duha.“

Vedno je popeval, norčeval se, naposled, ko mu je zlezlo preobilo vince v glavo, postal je tako priskuten, da so reveža postavili pod — kap. Glasno je vriskal po vasi, zakrožil še jedno poskočno pesenco, potem pa je bilo vse тихо. Udarci polnočne ure brneli se skrivnostno

v jasno mesečno noč, nad bližnjim kozolcem pa je sovikala sova mrtvaško svojo pesem.

* * *
Drugo jutro našli so vaški pastirji doli ob bistrem potoku, kjer žalne vrbe tožno povešajo šibke svoje veje v čisto vodo, mrtvo Pavletovo truplo. Žalostni konec kmečkega originala! Nihče ni znal, kako je zabredel lesem. Jokali niso za njim. Mene pa je pretresla ta novica, ker sem Payleka poznal bolje, ko kdo drugi. Truplo njegovo leži že dolgo vrsto let v posvečeni prsti vaškega pokopališča. Spomin njegov je že ugasel, leseni križ je že davno razpal; zdaj živi drug rod, ki ima druge misli, druge skrbi in druge strasti.

I. Št.

(**Novo politično društvo.**) V Vojniku nad Celjem, kjer še vedno zvoncec nosijo nemškutarji, ustanovili so si Slovenci novo politično društvo „Edinost“, kateremu je namen buditi narod in zastopati njegove pravice. Bog daj srečo in obilo uspeha! —

(**Državni bankovci iz l. 1882.**) vsprejemajo se samo še do 30. t. m. pri c. kr. državni blagajnici na Dunaji, pri ogerski državni blagajni v Budimpešti in pri deželni blagajnicah. Od 1. julija pa do zadnjega decembra 1893. l. se bodo menjavali samo če se vložijo kolkovana prošnja na ministerstvo.

(**Koroški učitelji zoper slovenski pouk.**) Iz Čač v Ziljski dolini se nam poroča, da dela ondotni učitelj z neznanskim pritiskom in na goljufiv način zoper slovenske ure, ki so se upeljale na ljudskih šolah na Koroškem. Ta učitelj zapisal je na desko v šoli — v nemškem jeziku seveda — besede: „Podpisanec prosim slavni okrajni šolski svet naj mojega otroka N. N. oprosti obiskovanja slovenskih ur.“ Na to je otrokom ukazal, naj ta stavek prepisejo, dado doma od očeta prepisati in podpisati in naj ta listek prinesejo zopet v šolo. — Ali ni gorostasno, da sme nemškutarski učitelj tako ravnati, ne da bi mu postavno oblastvo kaj reklo, čeprav je poklicano varovati postavo tudi pred učitelji. Kaj naj potem pošten človek misli o koroških šolskih oblastvih in nemškutarskih učiteljih? Tudi iz drugih krajev Koroške se čuje o takšnem

delovanju učiteljev, nikjer pa se ne čuje, da bi bil kdo posegel vmes! Pač žalostno!

(**Nove slovenske šole v Gorici.**) Slovensko politično društvo „Sloga“ v Gorici ukrenilo je v zadnji odborovi seji, da odpre, ker je v prvem slovenskem otroškem vrtu in v trirazredni dekliški šoli v Gorici veliko preveč učencev, s prihodnjim šolskim letom še jeden otroški vrtec in še jedno mešano jednorazrednico v Gorici. To je pač najboljši dokaz za to, kako potrebne so slovenske ljudske šole v Gorici, a navzlic temu se o ustanovitvi slovenskih mestnih šol nič ne čuje.

(**Tako je prav!**) Odbor „Posojilnega in konsumnega društva“ v Rojanu pri Trstu je sklenil, da ne vsprejme nikakega dopisa bodisi od cesarske ali od občinske oblasti, če ni pisan s slovenskim jezikom. Tako je prav! Če bi lepi ta vzgled posnemala druga narodna društva in se dosledno držala tega načela, prisilili bi nasprotnike kmalu, da bi spoštovali naš jezik in naše pravice.

(**Živinska razstava.**) V Solčavi imajo dne 25. junija živinsko razstavo. Namen razstavi je, unemati in vzpodbujati živinorejce. Kdor se zanima za to, naj pride ta dan v razstavo.

(**Slovenski zdravnik v Ljutomeru.**) Gosp. dr. Jožef Rak ež nastanil se je kot zdravnik v Ljutomeru. Mož je vrl narodnjak in izvrsten strokovnjak, zato so ga ljutomerski Slovenci lahko veseli.

Razne vesti.

(**Vitez Vesteneck,**) nekdanji okrajni glavar litijski in kolovodja kranjskih nemškutarjev, kateri je bil potem sramotno iztiran iz državne službe, pogoljfal je v Solnogradu nekaj sto goldinarjev. Sodnija ga je izpustila iz preiskovalnega zapora, ker so njegovi sorodniki zanj položili kavecijo, ko pa je prišel dan obravnave ni bilo Vestenecka blizu, hrabri vitez je — ušel, Bog vé kam.

(**Roparski napad.**) Na binkoštno nedeljo popoldne prišel je čedno oblečen tujec k železniškemu pazniku Jarneju Berglezu, nastavljenemu blizu Paličan na Spodnjem Štajerskem. Ponudil mu je lep nož za 40 kr., a ko je Bergles segel v žep in hotel tujcu odšteti zahtevane novce, prijel ga je ta za vrat in, preté mu z odprtim nožem, otel mu siloma mošnjček ter zbežal v bližnji gozd.

(**V postojinski jami**) bilo je binkoštni ponedeljek nad 3000 oseb. Večinoma bili so tujci, došli z zabavnimi vlaki. Največ jih je bilo iz Trsta, Pulja in Reke in tudi z Dunaja. Domačinov je bilo zaradi neugodnega vremena manj nego druga leta. Vsi prostori v jami bili so sijajno razsvetljeni in veselo življenje je bilo posebno na plesišči.

(**Strela**) ubila je preteklo soboto v Ložnici pri Celji hlapca, ki je s svojim gospodarjem delal v nevihti na polji. Gospodar stal je sicer le nekoliko korakov od svojega hlapca, pa vender se mu ni zgodilo nič.

(**Prijazna dekleta.**) Kmečka dekleta Franca Kraljič in Alojzija Jeršin v Spodnjem Golem v okolici ljubljanski sprli sta si minoli teden in se naposled spoprijeli. Jeršinova vrgla je Kraljičevo s tako silo ob tla, da si je ta pretresla možjane in umrla že drugi dan.

(**Utopljenca**) našli so pred kratkim v Stožicah pri Ljubljani. Dognalo se je, da je truplo nekega Janeza

Poljaka, posestnika in strojarja iz Kranja. Možu se je večkrat mešalo in bržkone je v hipu duševne nezavesti skočil v vodo.

(**Marija pomagaj na Brezji.**) Dne 25. junija pelje posebni vlak po zelo znižani ceni iz spodnjega Štajerskega, Notranjskega in iz Ljubljane na Sv. Višarje in k Mariji pomagaj na Brezje. Pojasnila je dobiti pri J. Pavlinu v Ljubljani, Marijin trg št. 1.

(**V Gradcu**) bila je v nedeljo dne 12. t. m. velika ljudska veselica v spomin sedemstoletnega združenja štajerske dežele z Avstrijo

(**Srčan mož.**) Neki petletni dečko, Marka Jelen, padel je v Trstu v 18 metrov globok vodnjak. Utonil bi gotovo, da ni za njim skočil delavec Alojzij Peceta in ga izvlekel s težko silo živega in nepoškodovanega iz vodnjaka.

(**Šivanka v trebuhu.**) Janez Prodan iz Motovema legel je, prišedši utrujen s polja, na neko sušeče se perilo, a v tem nahajajoča šivanka zapičila se je spečemu fantu tako globoko v trebuh, da je moral v bolnišnico iti, kjer so mu zdravniki šivanko izvlekli.

(**Umor — kali?**) Dne 8. t. m. so štirje dninarji iz Vrbičja v ljubljanski okolici pri nekem posestniku izpili pet litrov žganja. Trije so šli o polnoči domov, Anton Virant pa je pozneje za njimi kolovratil. Drugi dan našli so ga mrtvega pred neko hišo. Na glavi je imel močne rane in komisija je spoznala, da je bil ubit. Kdo ga je pobil, še ni dognano.

(**Morilec svojega prijatelja.**) V Ščitarjevem pri Veliki Gorici na Hrvaškem zbralo se je več prijateljev mej njimi tudi visokošolec Milan Poh in lekarski pomočnik

Rudolf Benič, oba iz Zagreba. Družba je bila velika in vesela; dopoldne bili so prijatelji na lovu, a ko je bil ta končan, zabavali so se na vrtu vaše gostilne z raznimi igrami in šalami. Benič in Poh, ki sta bila posebno dobra prijatelja, stavila sta, kdo zna višje pluvati. Ko sta se skušala v pluvanju, primerilo se je Beniču, da je plunil na hlače svojega prijatelja Poha. Ta je skočil v svoji jezi v sobo po puško. Prijatelji hiteli so za njim in ga tolažili, in tudi Benič je prišel v sobo in miril jeznega Poha, češ, naj ne zameri, saj mu tega ni storil nalašč. Prigovarjanje je Poha le še bolj razburilo, zgrabil je puško in ustrelil Beniča v glavo. Ta se je takoj zgrudil, a Poh priskočil je k njemu in ustrelil še enkrat. Prvi strel razbil je Beniču čeljusti, tako da so zobje kar po tleh ležali, drugi pa ga je zadel v prsi. Poha so takoj izročili sodišču katero ga bo kaznovalo po zaslužnosti, kajti takšen zdivjan človek ni vreden nikakešne milosti.

(Kakó umirajo ljudje.) Tekom leta umrje po vsem svetu kakih 33 milijonov ljudij, na dan torej 91554, na uro 3750 in na minuto 62. Moglo bi se torej reči: vsakokrat, kadar udari človeška žila, umrje kdo. Srednja doba človeškega življenja je 48. leto. Četrtnina prebivalstva umrje pred 7 letom, polovica pa pred 17. — Od deset tisoč ljudij postane samo jeden 100 let star. Oženjeni moški in omožene ženske žive dalje, kakor samice in sameci. Od tisoč oseb, ki doživijo 70. leto je 43 duhovnikov, 43 poljedelcev, 33 delavcev, 32 vojakov, 29 dohtarjev, 27 učiteljev in 21 zdravnikov.

(Strahovita nesreča.) V Příbramu na Češkem primerila se je začetkom tega meseca strahovita nesreča in sicer v tamošnjem rudniku, kjer kopljejo srebro. Tisti dan delalo je pod zemljo okolo 500 delavcev, kar nastane pod zemljo ogenj, ki se je neznansko hitro razširil, kajti uneli so se bili podzemeljski plini. Delavci hiteli so proti izhodu, da rešijo svoje življenje. Nekateri, ki niso imeli daleč do uhoda, utekli so res preteči jim nevarnosti, druge pa omamil je dim ali pa dohitel ogenj — vsi ti, po številu 319 mož, našli so globoko pod zemljo grozno smrt. Tisti rudarji ki niso bili pri delu, storili so vse, kar je bilo mogoče, da rešijo nesrečne svoje tovariše. Nekateri teh hrabrih junakov spustili so se po štiri in petkrat v grozno brezno in rešili tega ali onega ponesrečenca, ko so pa spet šli na pomoč, potegnili so iz rudnika — mrtvega rešitelja. — Šele v nekaterih dneh zadušili so požar in spravili na dan trupli tistih nesrečnikov, ki so preminoli v rovih. Ponesrečenci zapustili so kakih 200 udov in okoli 700 otrok. Povsod po svetu se zbira za te siromake in cesar poklonil je zanje 10.000 gld. Kakor so preiskave dognale, prouzročil je to nesrečo neki rudar iz zlobnosti. Dotičnika, na katerega leti sum, izročili so sodišču. Tistim hrabrim možem, ki so preminoli, ko so hoteli rešiti tovariše svoje, postavili bodo v Příbramu velik spomenik.

(Izgredi v Gorici.) Te dni bili so v Gorici veliki in prav nevarni izgredi. Goriško sirotišče Contovalle imajo v rokah nekakšne nune, ki pa niso ljudstvu kar nič priljubljene zato, ker se je že večkrat slišalo, da pretepajo in trpinčijo otroke, izročene jim v varstvo. Te dni čulo se je nakrat vpitje iz sirotišča; redovnice zaprle so bile neko osemnajstletno dekle, Klaro Biani iz Trsta v temno beznico in jo pustili tam brez jedi in brez pijače tri dni in tri noči. Ljudstvo je bilo vsled tega silno razburjeno; začelo je metati kamne v hišo in hotelo siloma ulomiti v zavod in vse porušiti. Le z naporom vseh močij mogli so policaji pomiriti razjarjeno ljudstvo. V vsem mestu ni o ničem drugem govor kakor o tej dogodbi, razburjenost je pa še vedno tolika, da morajo

policija zavod stražiti po noči in po dnevi. Proti redovnicam začela se je stroga kazenska preiskava in upati je, da bode vse pojasnila; dal Bog, da bi se ne izkazalo tako, kakor se splošno govori v Gorici.

(Junašk Lahon.) Kmet Jožef Benič iz Pomjana je strahovit Lahon in sovraži iz dna srca ne samo slovenske svoje rojake ampak tudi svojega župnika. Dne 1. marca plunil je na javni cesti pred svetim razpelom vsled česar mu je tržaško sodišče prisodilo mesec dnij zapora.

(Izgredi na Reki.) Na binkoštno nedeljo je bil na Reki krvav pretep. Madjarski honvedi ali krompirjevci bili so, kakor po navadi ob nedeljah, hudo pijani in začeli brez nobenega uzroka napadati; bodali ljudi, sprehajajoče se po cesti. Policaji hoteli so jim to zabraniti, in vsled tega nastal je mej njimi in honvedi pravi pravcati boj, ki je trajal dve uri. Pobiti so bili honvedi, ranjenih je bilo namreč 14 teh čudnih junakov, a tudi nekateri policaji so hudo poškodovani. Policaj Padovan dobil je 24 ran, Votova 18, a jednenu bodo morali roko odrezati. Občinstvo je iz straha bežalo v hiše in na ladije. Tudi neki Ljubljčan Draksler je bil težko ranjen.

(Žaloigra.) Osemnajstletni Emil Ernst in edenindvajsetletna Ida Ernst bila sta brat in sestra. Stanovala sta pri starejšem svojem bratu Ferdinandu v Trstu. Povsod sta si iskala zaslužka, ali zastonj, živeti sta morala od bratove miloščine ter morala večkrat slušati pikra očitanja bratove žene. Iz obupanja sta sklenila umreti ter se v ta namen prejšnjo soboto po noči podala v Barkovlje blizu Trsta ter skočila z železniškega mostu na cesto, kakih dvajset metrov visoko. Ko so ju našli, bil je Emil že mrtev, Ida pa močno ranjena a vender je upati da ozdravi.

(Mrtvo telo) neznanega moža našli so v morji ribiči in sicer pri Kontovelu blizu Trsta. Mrtveca ni bilo več spoznati, ker je bil že delj časa v vodi. Pri njem so našli listič z angleškim napisom, iz česar se da sklepati, da je bil ponesrečenec angleški mornar.

(Svarilo.) Kdor hoče kmetijski stroj ali orodje, naj ne zamudi naročiti si najnovejši katalog Ignacija Hellerja, Dunaj, Praterstrasse št. 78. Novi katalog kaže več novih stvari, n. pr. mlatilnice po novih modelih, rezilnice za krmo v dozda nedoseženi popolnosti, novovrstne patentovane stiskalnice za sadje in grozdje od najmanjše do največje vrste v ceni 20 do 4000 gld. Omenjena trdka je jedina v Avstriji, ki prodaja take stroje. Posebno omeniti je novovrstne Hellerjeve mline za moko, s kamni, močno sitnico in zdobno sitno napravo, sposobno za ročno vršbo a tudi za največje mline. Varovati se je ponaredb in naj se ne zamenjajo ti mlinci z družimi nepopolnimi takimi izdelki. Hellerjevi mlinci ustrezajo od mnogih stranij posebno od manjih in srednjih posestnikov izraženim željam. Firma Heller na Dunaji je posebno znatno znižala cene onim kupovalcem, ki naročajo neposredno pri njej. Pri tej trdki kupuje se ceneje nego kjer si bodi in se ima zanesljivo jamstvo za dobro blago. Firma odgovarja na vsako pismo v istem jeziku, v katerem je pisano. Na zahtevanje pošilja zastonj in poštine prosto, obširne slovenske-nemške kataloge.

Za kratek čas.

V neki šoli blizu Trsta razlagal je učitelj prirodopis in ker je bil prašič na vrsti, pravil je otrokom, da ima prašič štiri noge, na vsaki pa dva močna parklja. Ko začne izpraševati, praša nekega dečka: „Koliko nog ima prašič?“ — Učenec: „Štiri.“ — Učitelj: „Kaj ima na vsaki nogi?“ — Učenec: „Prešuti!“

Šebreljci so nekaj gnali ovce pod Sv. Ivanom čez Idrjico. Ovce imajo, kakor znano, to navado, da gredó vedno za tisto, ki je prva, bodisi kamor koli. Tudi Šebreljem ušla je prva ovca v vodo, vse druge pa za njo. Šebreljci spravijo ovce z velikim trudom na suho in je priženó domov, a ker so bile vse ovce hudo mokre, posvetujejo se Šebreljci s svojim županom, kako bi bilo ovce najhitreje posušiti. Župan, najbolj prebrisana glava mej njimi, ukrene, da naj se zakuri v občinski pajštri to je peči za sušenje sadja in da naj se poženo ovce

notri da se posuše. Rečeno — storjeno. Zvečer pošlje župan občinskega slugo gledat, kako se ovce počutijo v peči. Ta pride nazaj in pravi: Prav dobro se počutijo vse se smejejo. Režale o se ovce, ker so bile že na pol pečene.

Sodiški predsednik: Obtoženec, priznavate li sedaj svojo krivdo? — Obtoženec: Ne! Mojega branitelja govor je tudi mene prepričal, da sem nedolžen.

Poučne stvari.

Poštne reči.

Za navadne pošiljatve naj je marka na njih ali pa ne, ne prevzema pošta nikakršnega jamstva, da so se res dostavile tistemu, komur so bile namenjene. Kdor hoče torej varen biti, da pride pošiljatev njegova tistemu v roke, komur je namenjena, ta naj pošiljatev priporoči ali reko mandira. Priporočena je tista pošiljatev, katera se poštnemu uradniku v roke dá. Uradnik potrdi vsprejem pošiljatve s posebnim poštooddajnim listkom ali recepisom. S tem zadobi oddajatelj lista pravico, da lahko kadar mu je ljubo, vsaj pa tekom pol leta po oddaji pošiljatve poizvé, če je dotično pismo prišlo na svoje mesto. Priporočiti je moči: pisma, pošiljatve pod križnim zavitkom, uzorce, poskuse blaga in dopisnice. Naslov mora biti natančen in se sicer priporočba ne vsprejme, zakaj pošta se mora prepričati, da je tisti, kateremu izroči priporočeno pošiljatev, tudi pravi. Priporočene pošiljatve morajo biti frankirane vrh poštnine pa je od njih plačati še posebno pristojbino in sicer za pošiljatve v okraji pošte, kjer se je pošiljatev oddala, 5 kr., za vse druge kraje pa 10 kr. Da se pa odpošiljatelj točno prepriča, da je adresat, to je tisti, komur je pošiljatev namenjena, res dobil poslano stvar v roke, plača še 5 kr. za povratnico (returrecepis). Ta povratnica odpošlje se zajedno s pošiljativjo in jo prejemnik podpiše, odpošiljatelj se pa po njej lahko prepriča, da je bila pošiljatev izročena na pravem mestu. Ako oddajatelj kake priporočene pošiljatve želi, more dobiti v roke to povratnico. Mi bi vsaj v važnejših slučajih svetovali, da se je posluževati priporočbe s povratnico, ker je v tem lahko ogniti se marsikateri sitnosti in nadležni reklamaciji. Ž.

Kako je popraviti grenko maslo?

Ako še ni maslo pregrenko, pomagaš mu morda tako le: Razstopi maslo v zgretem mleku, in ko se zmes shladi, jo dobro premešaj. Sblajeno zmes je dati na to v pinjo ter jo piniti nekaj časa tako, kakor smetano za surovo maslo. Maslo, ki se ti v pinji vnovič naredi, prekuhaj, kakor po navadi.

Grenko maslo tudi popravimo, ako je prekuhamo ter vanje denemo kos črnega ali belega kruha. Maslo s kruhom vred se mora potem kuhati kakih deset minut. Kruh se navzame vsega neprijetnega duha in okusa. Nekateri denejo v maslo namesto kruha tudi turšične moke.

Kako je zdraviti pivko pri kuretnini?

Pivka pri kuretnini je katar (nahod) sluzne kože v kljunu, na jeziku, v grlu in v nosu. Ker je pa bo-

lezen najlaže viditi na jeziku, mislijo splošno, da je pivka jezična bolezen. Vzrok pivki je lahko prehlajenje ob skubenji, ali pa pretečna in kri dražoča krma. Od pivke zdraviti je kuretnino tako le: Najprvo je skrbeti za enakomerno toplo bivališče. Nosnice, kljun in jezik je očistiti ter namazati sluzno kožo z dobrim in neslanim surovim maslom ali pa z dobrim oljem. Za lek dajati je trikrat na dan po 1 do 2 žlicici koprčevega čaja, v katerem je razstopiti tudi nekoliko salmijaka. Na pičlo četrt litra čaja zadostuje ena noževa šica salmijaka.

Spravljanje sena.

Seno se sme nakladati le tedaj, kedar je prav dobro suho. To poznamo, če ga vzamemo v roke nekoliko in ga izkušamo pretrgati. Če se vije, ni še dovolj suho. Tudi priporočamo, da se naklada seno, ko je še vroče, da ni odjenjalo. Kaj dobro je tudi, da se nemudoma spegljuje domu in z voza spravlja v senice ter trdno pohodi. Paziti moramo, da je senica suha, da ne prihaja v njo soparica iz hleva ali da streha ni razstrgana, kar se žalibog prevečkrat nahaja. Kdor hoče imeti suho, dobro ohranjeno seno, mora za vse to skrbeti. Dobro ohranjeno seno mora imeti lepo, svetlo zeleno barvo in biti tudi prijetnega duha. Tako klajo bo živina rada jedla in se tudi dobro redila.

Kakeršna reja, takšen užitek.

Dandanes skušajo povsod izboljšati živino z vpepljavo boljših plemen iz drugih krajev. Prav tako! Gospodarju mora biti pred vsem na tem ležeče, da dobiva od živine primernih koristi in če je domača živina tako slaba za užitek, da ne poplača porabljene krme in drugih stroškov za rejo, poišče naj si gospodar boljših živali za pleme v drugem kraju, kjer so živali priznane dobrih lastnosti doma.

Sedaj se potegujejo Dolenjci, da bi dobili kako primerno pleme za zboljšanje svoje goveje živine. To pleme bi moralo imeti seveda vse dobre lastnosti na sebi; ono bi moralo biti prav dobro za molžo, pitanje in za delo, pri tem pa malotrebno ter zadovoljno s sedanjem načinom reje, krmiljenja in oskrbovanja! Malo težko bode najti tako pleme!

Če mislimo rediti živino tudi zanaprej tako kakor dosedaj ter pridelovati tako malo krme kakor dosihdob, da mora namreč živina po zimi največ ob slami živeti, katere po navadi proti koncu zime zmanjka, tako da je treba živino pred časom goniti radi pomanjkanja krme na prezno pašo, — potem bomo tudi zanaprej najbolj izhajali z domačo živino, ker je ta na vse to vajena in ker daje užitek, ki je popolnoma primeren takošni reji.

Če pa hočemo boljšo živino vpeljati in o kakim drugim plemenom izboljšati domačo goved, potem pa skrbimo, da bodemo pridelovali več krme kakor dosedaj in da bodemo živali tudi v drugih ozirih bolj skrbno izrezjali nego dosedaj — držeč se vodila: „kakor šna reja, takošen užitek“.

Koliko tekočine potrebujemo za škropljenje?

Potrebna množina raztopine modre galice in apna ravná se v prvi vrsti po kakovosti škropilnice s katero škropimo. Ker so škropilnice raznovrstno sestavljene, je tudi množina potrebne tekočine različna. Rabiti je zategadelj take škropilnice, s katerimi si lahko kaj prihranimo, če tudi so nekoliko dražje. Dobro sestavljene škropilnice imajo večjo ceno, kakor sploh vsako boljše orodje. Z dobrimi škropilnicami si prihranimo toliko galice in dela, da se v par letih izplačajo. Poprek se porabi z dobro škropilnico in pri dvakratnem škropljenju za 1 hektar vinograda kakih 10 kg modre galice, 16 kg gašenega apna in 700—800 litrov vode, če pripravimo raztopino po zgoraj priporočanem načinu.

Kako je pripraviti za škropljenje potrebno tekočino?

Če bodeš škropil trte o pravem času, se priporoča še najbolj, da vzameš na vsakih 100 litrov vode po 1½ kg modre galice in 2½ kg gašenega apna. Tako učé vsestranske izkušnje.

Raztopino modre galice pa pripravi na sledeči način:

Najpred napolni kad ali bedenj s tolikimi hektolitri vode, kolikor misliš porabiti raztopine; priporoča se, da napravimo vsak dan sproti potrebno množino tekočine. Za tem zdrobi (raztolči) v potrebno množino modre galice ter jo zavezano v vrečo obesi čez noč v kad in sicer tako, da bo visela v vodi blizo vrha. Do jutra se raztopi vsa galica; primešaj potem še potrebno množino apna in raztopina je gotova za škropljenje.

Škropimo tudi krompir z modro galico!

Raztopina modre galice in apna je izkušeno sredstvo tudi proti peronospori na krompirju (krompirjevi plesenj), ki nam dela čim dalje večjo preglavico. Skušajmo se torej še te bolezni znebiti s škropljenjem, saj učé obile skušnje po raznih krajih, da je krompirjevo bolezen ravno tako odvracati kakor peronosporo na trtah. Drugod škrope zaradi tega že leta in leta in vselej ostane krompirjevo listje (perje) lepo zeleno do jeseni.

Tudi krompir moramo škropiti, predno se prikaže bolezen.

Škropljenje je po potrebi ponoviti; trikratno škropljenje se najbolj priporoča in sicer v prvič pričetkom meseca junija, v drugič 3 tedne pozneje in v tretjič pričetkom meseca julija.

Kislo seno ni za krave.

Krmljenje molznih krav s kislim senom je na kvar njih mlečnosti. Krave molzejo po kislem senu manj in slabše. To čutijo kaj dobro gospodarji po krajih, koder imajo zgol, močvirno zemljo, ki rodi le kislo, pusto in trdo seno. V takih okolščinah so gospodarji seveda prisiljeni, pokladati kislo seno tudi molznim kravam za glavni živež. Ali izkušnja jih dobro uči, da upliva kislo seno kaj slabo na mlečnost, in da molzejo krave vedno manj, če jih krmlijo s kislim senom, nego sicer.

To kažejo še posebno očitno in prepričevalno izkušnje na veliki kmetiji barona Ritterja v Monastirič na Furlanskem. Na tej kmetiji redijo zelo veliko molzne živine. Poleg krav domačega plemena ravnajo tudi krave bolj zlahtnih in mlečnih plemen, kakor sosebno beljanskega plemena, katero je sploh pregnano izvrstno za molžo.

Toda glej! Tam doli se jim ta živina ne obnaša v mlečnosti. Najboljše krave molzejo tamkaj dosti manj in slabše nego so prej, akoravno jim jako dobro strežejo in so kaj dobro rejene. Časih se celo dogodi, da izgube dobre molznice skoro vso mlečnost. Nasproti temu pa se krave tako debelijo, da jih je čuda gledati.

Temu je poglavitni vzrok kislo seno, ki raste po ondotnih močvirnih senošetih in katerega seveda še največ polagajo živini. Tako učijo tamkaj izkušnje do današnjega dne. Kislo seno torej ne daje mleka, pač pa meso. In korakoma s tem, t. j. z debelenjem, zastaja in se izgublja kravam mlečnost, če so bile prej tudi jako dobre molznice. Da pa tej očitni prikazni pripomaga nekoliko tudi tamošnje podnebje s svojim suhim in toplim vremenom, to je sicer tudi res.

Za nas živinorejce pa nastaja vendar le važna posledica! Pokladajmo namreč kislo seno rajši volom in konjem, molznim kravam pa dajajmo, če je le moči, vedno sladke krme, sladkega sena, detelje itd. To je važno za kraje, koder poleg sladke krme pridelujejo tudi mnogo kislega sena.

Listnica uredništva.

Gosp. dopisniku v Idriji. Prosimo Vas, naznanite nam Vaš naslov, ker potrebujemo nekatera pojasnila k poslanemu dopisu.

Loterijske srečke

dne 16. junija t. l.

Praga 53, 50, 8, 9, 39.

Tržne cene v Ljubljani

dne 15. junja t. l.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	6	80	Špeh povejen, kgr.	—	64
Rež, "	5	80	Surovo maslo, "	—	72
Ječmen, "	4	40	Mleko, jedno	—	2
Oves, "	2	75	Mleko, liter	—	10
Ajda, "	5	52	Goveje meso, kgr.	—	62
Proso, "	4	71	Telečje " "	—	54
Koruza, "	4	60	Svinjsko " "	—	64
Krompir, "	3	21	Kostrunovo " "	—	40
Leča, "	11	—	Pišanec	—	55
Grah, "	10	—	Golob	—	18
Fižol, "	9	—	Seno, 100 kilo	—	196
Maslo, " kgr.	—	90	Slama, " "	—	214
Mast, "	—	66	Drva trda, 4 □ metr.	—	650
Špeh frišen "	—	56	" mehka, 4 "	—	450

Razborni možje

v starosti 25 do 30 let, neoženjeni, zdravi in trdni, zmožni slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi, neomadeževane preteklosti, kateri mogo dokazati, da žive v urejenih gmočnih razmerah, dobe lahko službo **popotnika**, kateri bi se morali posvetiti izključno in neprestano, za kar bi dobivali stalno plačo in posebne nagrade. Kdor je marljiv in vesten, ima priliko priti do gotove in stalne službe.

Oglasé naj se pa **samo** take osebe, ki morejo zadostiti **vsem** tem terjatvam, katere **rade potujejo** in imado **trdno** voljo stavljeni nalogo vedno z **jednako** marljivostjo in **posebno** vztrajnostjo izpolnjevati in se tudi sicer **vésti** tako, da ne bode ni najmanjega **očitanja**.

Ako bi bil kdo voljan, **ne** da bi prevzel **službo potnika** nego sicer **mimo navadnega svojega posla** delovati, da si pridobi **postransk dohodek**, tako ima sedaj priliko dobiti tako mesto, katero se **dobro izplača**, kajti dohodki se vedno **množe** in trajajo **dolgo let**.

Lastnoročno v nemškem in slovenskem jeziku pisane ponudbe, katerim je pridejati **prepise** svedoč in v katerih je navesti „reference“, poslati je pod šifro: „**201191**“ v **Gradec**, poste restante.

Vozne zvezke

(Rundreisebillets)

najpripravnejše in najcenejše vozne karte sedajnosti, veljavne za vsak vlak, letne karte, prirejanje posebnih vlakov priporoča

Jos. Paulin v Ljubljani

mejnarodna potovalna pisarna, (29—5)

kjer je tudi o potovanju po celem svetu vse potrebno brezplačno pozvedeti. Za pismen odgovor naj se znamka priloži.

Usojava si ponuditi:

Opeko z zarezo za streho prve vrste (Strang-falzdachziegel) 1000 komadov **gld. 45**—

Opeko z zarezo za streho druge vrste, 1000 komadov **gld. 33**—, zraven spadajoče žlebake z zarezo po **20 kr.** komad.

Za trpežnost jamčiva **tri leta**, tako, da kar bi se utegnilo razzebsti te opeke jo nadomestiva z novo **brezplačno**.

Na zahtevanje sva pripravljena poslužiti z uzorci.

Prodaja in zaloga je:

Konjuški trg št. 10 v Ljubljani

(31—2)

Knez & Supančič.

Zobni zdravnik iz Berolina

UNIV. MED.

DR. R. JACOBI

Stari trg št. 4 Ljubljani I. nadstropje

ordinuje od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne; ob nedeljah od 9.—11. ure dopoldne; za siromake ob petkih od 9.—10. ure dopoldne. (22—10)

Velika zaloga vsakovrstnega žita

sočivja, isterskega in kraškega brinja ter družih **deželnih pridelkov** je na prodaj po najnižjih cenah z točno in pošteno postrežbo pri

Ivan-u Knez-u v Ljubljani

(30—2)

Marije Terezije cesta št. 3.

Kuverte s firmo

in

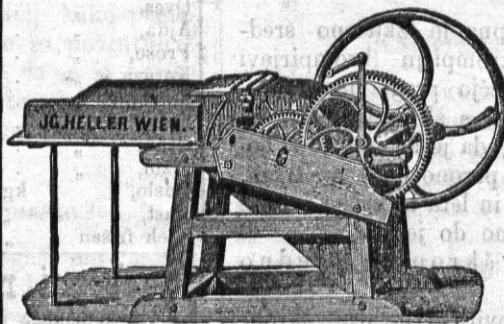
vizitnice

priporoča

„Narodna Tiskarna“ v Ljubljani

po nizki ceni.

Vsi stroji za kmetijstvo vinarstvo in moštarstvo

mlatilnice
čistilne mline za žito
izbiralnice
rezalnice za krmo
mline za sadje
tlačilnice za sadje
tlačilnice
za grozdje in vino

kakor udi vsakovrstne druge **mašine** in razni **stroji za kmetijstvo, vinarstvo in sadjarstvo** itd. itd. nove izvrstne konstrukcije razpošilja **najceneje** (26—6)

IG. HELLER, DUNAJ

2/2 Praterstrasse 78.

Ilustrovani katalogi in zahvalna pisma v hrvatskem, nemškem, italijanskem in slovenskem jeziku se pošiljajo na želje zastonj in frankovano.

Stroji se dajo na poskušnjo — jamči se zanje — pogoji so ugodni.

Cene so se znova znižale!!!